

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

27^e JAARGANG

WOENSDAG 11 FEBRUARI 1942

No. 1360

N.V.
Stoomvaart-Mij. „Nederland”
Amsterdam

N.V.
Rotterdamsche Lloyd
Rotterdam

Een dezer dagen verschijnt :

DE BELEGGINGEN DER BIJZONDERE SPAARBANKEN IN NEDERLAND

door

Dr. J. R. A. BUNING

32ste Publicatie van het Nederlandsch Economisch Instituut.

PRIJS f 3.65

(Prijs voor donateurs en leden van het N. E. I. f 2.75) -

Verkrijgbaar in den Boekhandel

Uitgave: De Erven

F. BOHN N.V., HAARLEM

**ROTTERDAMSCH
BANKVEREENIGING**
ROTTERDAM · AMSTERDAM · S GRAVENHAGE

KAPITAAL EN RESERVE
f 62.000.000

SAFE LOKETTEN
TER BERGING VAN WAARDEN

150 KANTOREN IN NEDERLAND

Openbare werken en
Conjunctuurbeweging

door **Dr. Ir. A. Baars**
PRIJS f 2.10*

Prijs voor donateurs en leden
van het N. E. I. f 1.50.

In den boekhandel verkrijgbaar
**UITGAVE: DE ERVEN
F. BOHN N.V., HAARLEM**

Wat is de

HOLLERITH Boekhoud- en Statistiek-DIENST

Deze dienst vormt een afdeling van ons bedrijf, die over een uitgebreide, moderne WATSON Machine Installatie (HOLLERITH Systeem) beschikt, alsmede over een staf van deskundig bedienend personeel, om **alle administratieve werkzaamheden en statistieken**, tegen een redelijk tarief, feilloos en snel volgens het HOLLERITH Systeem uit te voeren.

Vraagt nadere inlichtingen aan de:

WATSON BEDRIJFSMACHINE MAATSCHAPPIJ N.V.
HOOFDVERTEGENWOORDIGING VOOR NEDERLAND DER
INTERNATIONAL BUSINESS MACHINES CORPORATION te
NEW-YORK.
Frederiksplein 34, Amsterdam C — Telef. 33656-31856

R. Mees & Zoonen

Ao. 1790

BANKIERS EN ASSURANTIE-MAKELAARS

ROTTERDAM
AMSTERDAM (Ass.)
S. GRAVENHAGE
DELFT — SCHIEDAM
VLAARDINGEN

BEHANDELING VAN ALLE
BANKZAKEN

BEZORGING VAN ALLE
ASSURANTIËN

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ, N.V.

69 KANTOREN IN NEDERLAND

EFFECTEN

AAN- EN VERKOOP — ADMINISTRATIE

CREDIETEN

AAN HANDEL EN INDUSTRIE

n.v. nederlandse kabelfabriek

n.k.f. delft

hoog- en laagspanningskabels } met papier-
telefoon- en signaalkabels } isolatie

massa
koperdraad, koperkabel

Nieuwe belastingbesluiten geven nieuwe BELASTINGMOEILIKHEDEN

Daarom is voor U van belang

MAANDBLAD GEWIJD AAN
DE BELASTING **CONSULENT**
BELASTINGVRAAGSTUKKEN

Waarvan de prijs slechts f 4.— per jaar bedraagt

PROEFNUMMER

OP AANVRAAG

ADMINISTRATIE:

LAAN VAN MEERDERVOORT 1a

DEN HAAG.

Ter vervanging van haar door brand verloren gegane voorraad nummers van Economisch-Statistische Berichten en Economisch-Statistisch Maandbericht van den jaargang 1940, zou de redactie het zeer opprijs stellen, indien de lezers, die hun exemplaren kunnen missen, deze aan haar zouden willen afstaan.

Economische aspecten der internationale migratie

door

Dr. A. Winsemius

29e Publicatie van
het Nederlandsch
Econom. Instituut

Prijs f-2.10*

(Prijs voor donateurs en
leden van het N.E.I. f 1.50)

Verkrijgbaar in den boekhandel

Uitgave:

De Erven F. Bohn N.V. - Haarlem

Koninkl. Nederlandsche Boekdrukkerij
H. A. M. ROELANTS
SCHIEDAM

Onze terzake-kundige staf is te allen
tijde voor gratis advies te Uwer
beschikking.

Tel. 69300 (3 lijnen)

Laat Uw JAARGANG

inbinden!

Stort f 0.75 op giro 5858 ten name
van H. A. M. Roelants, Schiedam
met vermelding: Band E.-S. B.
1941 en U ontvangt, zoodra de
oplaag gereed is, franco per
post Uw band toegezonden.

Bij franco opzending van Uw
jaargang aan

H. A. M. ROELANTS
SCHIEDAM

onder gelijktijdige storting van
f 2.40 op giro 5858, ontvangt U,
zoodra de banden gereed zijn,
Uw Jaargang keurig gebonden
franco huis terug.

(Uitvoering van den band linnen
rug, verder stevig beplakt bord)

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

27^E JAARGANG

WOENSDAG 11 FEBRUARI 1942

No. 1360

HOOFDREDACTEUR:

M. F. J. Cool (Rotterdam).

PLAATSVERVANGEND HOOFDREDACTEUR:

H. W. Lambers (Zwartewaal).

Redactie en administratie: Pieter de Hoochweg 122, R'dam-W.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad, waarin tijdelijk is opgenomen het Economisch-Statistisch Maandbericht, franco p. p. in Nederland f 20.85* per jaar. Buitenland en koloniën f 23.— per jaar. Abonnementen kunnen met elk nummer ingaan en slechts worden beëindigd per ultimo van elk kalenderjaar. Losse nummers 50 cent. Donateurs en leden van het Nederlandsch Economisch Instituut ontvangen het weekblad gratis en genieten een reductie op de verdere publicaties. Adreswijzigingen op te geven aan de administratie.

Advertenties voorpagina f 0.50 per regel. Andere pagina's f 0.40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

INHOUD:

	Blz.
De Nederlandsche kapitaalmarkt in 1941 door P. L. van der Velden	70
De beteekenis van Europa als afzetgebied voor den wereldhandel in agrarische producten door J. Willems	71
Maandcijfers.	
Emissies in December 1941	74
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen	75
Overheidsmaatregelen op economisch gebied	75
Statistieken.	
Wisselkoersen — Bankstaten	76

GELD- EN KAPITAALMARKT.

Sedert kort na de storting op de 3½ pCt.-consolidatielening 1941 doet zich op de geldmarkt meermalen het verschijnsel voor, dat de geldgevers meer middelen beschikbaar hebben dan de Schatkist op zeker oogenblik noodig heeft. Slechts bij tusschenpoezen is de Agent van de Schatkist bereid papier af te geven. Terwijl eenige jaren lang de situatie aldus was, dat de Agent zich moest matigen bij het zetten van drang achter de plaatsing van papier, en steeds zorgvuldig het absorptievermogen van de markt moest peilen om een overvoering te vermijden, terwijl het restant van de behoeften bij de centrale bank werd gedekt, is nu het geldaanbod vrijwel permanent grooter dan de vraag. De banken en andere geldgevers wachten met een zekeren beleggingshonger telkens weer op een nieuwe bereidverklaring van de Schatkist om papier af te geven, en wanneer deze situatie zich door verdere verruiming van de markt mocht verscherpen, dan lijkt het geenszins ondenkbaar, dat het vroegere systeem van de openbare inschrijving weer in eere wordt hersteld. Daarvoor is geen reden, zoolang de geldvraag grooter is dan het aanbod en er dus geen concurrentie is onder de (geld)aanbieders, maar zoodra die concurrentie wel ontstaat, komt er weer behoefte aan een middel om de distributie van het beschikbare materiaal te reguleeren naar den geboden prijs. Noodig is het natuurlijk niet om den prijs tot regulator van de verdeling te maken, wellicht kan men daarvoor andere en betere maatstaven opstellen, wanneer men er de voorkeur aan geeft de prijsbepaling in handen van de Schatkist te houden.

De obligatiemarkt vertoont nog steeds een goede vraag naar materiaal, bij beperkt aanbod. Dit is duidelijk gebleken, toen in de verslagweek de emissiekoers der nieuwe leening, t.w. 97½ pCt., zoo vlot werd gepasseerd, hoewel er juist op dat peil, naar wij vroeger reeds hebben uiteengezet, omvangrijke verkooplimes aan de markt lagen. Er waren enkele dagen van zeer omvangrijke omzetten, maar het aanbod werd vlot opgenomen, en de koers bleef zich in stijgende lijn bewegen. Ook voor de gestaffelde leening was er goede vraag, waarbij voor het eerst na zeer geruimen tijd het peil van 95 pCt. weer werd overschreden. Ook gemeenteleningen waren naar rato zeer vast gestemd, terwijl tenslotte ook pandbrieven hun vaste houding konden handhaven. Wanneer de huidige stemming eenigen tijd aanhoudt, zal de markt spoedig rijp zijn, hetzij voor een nieuwe consolidatie-, hetzij voor een conversie-operatie, waarbij men wellicht uit tactische overwegingen de laatste zou willen laten voorgaan.

De aandelenmarkt heeft in de verslagweek per saldo niet zoo veel verandering getoond, terwijl afwisselend de stemming wat meer of minder gunstig was. De omzetten waren niet groot, evenmin als de koersfluctuaties.

DE NEDERLANDSCHE KAPITAALMARKT IN 1941.

De Nederlandsche kapitaalmarkt heeft, blijkens onderstaande jaarstatistiek, in 1941, evenals in de beide voorafgaande jaren, in sterke mate den invloed der oorlogsomstandigheden ondervonden. De aanzienlijke kapitaalbehoefte van de Overheid hebben ook dit jaar hun stempel gedrukt op de emissiemarkt.

Emissies in miljoenen guldens.

	Totaal nieuw kap. + Conversies	Nieuw kapitaal	Conversies	Nederl. en Koloniën		Buitenland		Aandeelen		Obligatiën	
				Totaal	In pCt. van tot. nieuw kapitaal	Totaal	In pCt. van tot. nieuw kapitaal	Totaal	In pCt. van tot. nieuw kapitaal	Totaal	In pCt. van tot. nieuw kapitaal
1925	516	297	219	175	59	122	41	64	22	233	78
1926	899	470	429	196	42	274	58	73	16	397	84
1927	540	494	46	158	32	336	63	93	19	401	81
1928	715	667	48	364	55	303	45	338	51	329	49
1929	544	460	84	327	71	133	29	287	62	173	38
1930	662	598	64	349	58	249	42	29	5	569	95
1931	807	336	474	292	88	41	12	11	3	322	97
1932	719	439	280	415	95	24	5	0,7	0,2	438,5	99,8
1933	584	362	222	353	98	9	2	2	0,6	360	99,4
1934	2.243	363	1.880	363	100	—	—	17	4,7	345	95,3
1935	241	65	176	65	100	—	—	3	4,6	62	95,4
1936	331	250	81	250	99,9	0,3	0,1	3	1,2	247	98,8
1937	2.376	125	2.251	116	92,8	9	7,2	51	40,8	74	59,2
1938	1.457	150	1.306	118	78,2	32	21,8	29	19,1	121	80,9
1939	475	402	73	363	90,3	39	9,7	20	5	382	95
1940	301	301	—	301	100	—	—	1,1	0,4	300	99,6
1941	1.009	1.009	—	1.009	100	—	—	20	2	989	98

Bezien wij de tabel, dan blijkt de kolom der in totaal geplaatste emissies voor 1941 een belangrijke stijging ten opzichte van de vorige jaren te vertoonen, welke toeneming geheel op rekening van de twee staatsleeningen, ter gezamenlijke grootte van f 987.5 miljoen, moet worden geschreven. In de geschiedenis van deze emissie-statistiek komt geen enkel jaar voor, waarin zulk een omvangrijk bedrag aan emissies voor het opnemen van nieuw kapitaal werd geplaatst. In totaal werd voor niet minder dan f 1.009 miljoen aan nieuw kapitaal opgenomen, waarbij zelfs de jaren 1928 en 1930 met respectievelijk f 667 en f 598 miljoen nog ver ten achter blijken te blijven. Deze cijfers geven een indruk van de orde van grootte der kapitaalbehoefte van den Staat en

van de huidige opnemingscapaciteit der kapitaalmarkt.

Conversies vonden in 1941 — behoudens eenige conversies van pandbrieven, welke in de statistiek niet zijn opgenomen — niet plaats; sedert het eerste kwartaal van 1939 kwamen conversies niet meer voor. Dit feit staat in scherpe tegenstelling tot de talrijke conversies in andere landen. De oorzaak hiervan zal wel gelegen zijn in de omstandigheid, dat de rentevoet hier te lande reeds in de jaren voor den oorlog een vrij laag peil had bereikt. Voor de verdere ontwikkeling dient men rekening te houden met de mogelijkheid, dat er van overheidswege invloed zal worden uitgeoefend op de rentevorming).

Buitenlandsche emissies en emissies ten behoeve van Nederlandsch-Indië kwamen in 1941 uiteraard niet voor.

De obligatiën namen met 98 pCt. van het totaal aan nieuw kapitaal weer een overheerschende plaats in. De verhouding van de obligatiën tot de aandelen wordt echter, evenals in 1939, door de groote staatsleeningen sterker geflatteerd naar de zijde der obligatiën.

Behalve de beide staatsleeningen werden een kerkelijke leening, groot f 100.000, en een gemeentelijke leening, ter grootte van f 1.600.000, geplaatst, terwijl de rest van het geëmitteerde kapitaal geheel in aandelen werd geplaatst ten behoeve van industriële ondernemingen, banken en diversen (deze laatste groep bevatte dit jaar alleen een emissie van een maatschappij tot exploitatie van onroerende goederen).

Industriële emissies.

Blijkens het hiervolgende overzicht der emissies ten behoeve van industriële ondernemingen mag voor 1941 ten aanzien van deze groep credietvragers van een zekere bedrijvigheid worden gesproken:

Emissies ten behoeve van industriële ondernemingen.

Jaar	in f 1.000.000	Jaar	in f 1.000.000
1925	78,2	1934	—
1926	163,4	1935	0,3
1927	93,0	1936	3,1
1928	221,7	1937	8,0
1929	252,0	1938	14,3
1930	75,7	1939	12,3
1931	6,6	1940	1,1
1932	0,7	1941	19,3
1933	—		

Oppervlakkig beschouwd, mag dit verschijnsel zeer

*) Wij wijzen er voorts op, dat in het begin van dit jaar door eenige ondernemingen reeds conversies zijn aangekondigd.

Onderneming.	Doel van de emissie.	Grootte van de emissie.		
		Nom.	Koers	Reël ¹⁾
Kromhout's Motorenfabriek D. Goedkoop Jr.	Introductie	1.530.000	135 ¹⁾	2.057.850
G. H. Bührmann's Papiergroothandel N.V.	Aflossing bankcrediet	830.000	115	954.500
Chamotte-Unie N.V.	Financiering debiteuren en voorraden	125.000	130	162.500 ²⁾
Nederlandsche Dok Maatschappij	Introductie	300.000	140 ¹⁾	420.000
IJzer-, metaal- en tempergieterij	Introductie	2.000.000	177 ¹⁾	3.540.000
v/h B. Ubbink & Co. N.V.	Vergrooing capaciteit der gietery en temperinstallatie	450.000	110	495.000
N.V. Kon. Ned. Grofmederij	Versterking bedrijfsmiddelen	250.000	130	325.000 ²⁾
N.V. Kon. Ned. Hoogovens en Staalfabrieken	Vergrooing staalfabriek	3.105.000	105	3.260.250 ²⁾
N.V. Ned. Scheepsbouw-Maatschappij	Vergrooing bouwcapaciteit	500.000	110	550.000 ²⁾
Kon. Ned. Fabriek voor Wollen Dekens	Oprichting fabriek van „homespuns“	75.000	100	75.000 ²⁾
v/h J. C. Zaalberg	Verruiming kasmiddelen	105.000	120	126.000 ²⁾
N.V. Automatic Screw Works	Aflossing hyp.oblig. leening	825.000	100	825.000 ²⁾
N.V. Kon. Ned. Papierfabriek	Financiering orders en afscheiding „reserves voor personeel“ van de bedrijfsmiddelen	1.470.000	140	2.058.000 ²⁾
N.V. Werkspoor	Versterking kaspositie	60.000	100	60.000 ²⁾
Ned. Electrolasch Industrie	Grootendeels aflossing v. h. crediet van Mij. voor Industrie-financiering	350.000	115	402.500 ²⁾
Ned. Vlasspinnerij	Uitbreiding en verbetering gebouwen	500.000	125	625.000 ²⁾
Amsterdamsche Droogdok Mij. N.V.	Versterking bedrijfskapitaal	250.000	110	275.000 ²⁾
N.V. Fabriek van Electr. Apparaten	Bouw van kalkstikstofabriek en aflossing van bankcrediet	500.000	150	750.000 ²⁾
v/h P. Hazemeyer & Co.	Verruiming bedrijfskapitaal	500.000	135	675.000 ²⁾
N.V. Electro Zuur- en Waterstoffabriek	Aflossing kortlopende schulden	300.000	100	300.000
N.V. Kon. Pharmaceutische Fabr.	Aflossing obligatiëleening	330.000	125	416.250 ²⁾
v/h Brocades Stheeman & Pharmacia	Versterking bedrijfskapitaal	280.000	125	350.000 ²⁾
N.V. Machinefabriek Du Croo & Brauns	Modernisering en uitbreiding	353.400	127 ¹⁾	450.585 ²⁾
Chamotte-Unie N.V.	Modernisering van geldleening, groot f 150.000			
Electromotorenfabriek „Dordt“ N.V.	Buitengewone, onvoorziene uitgaven	100.000	100	100.000 ²⁾
Utrechtsche Asphaltfabriek				
Hollandsche Constructie Werkplaatsen				

¹⁾ Eerste koers. ²⁾ Uitsluitend of met recht van voorkeur voor aandeelhouders. ³⁾ Ondershands werd in totaal nog geplaatst f 2.507.250.

verwonderlijk worden genoemd, daar het bedrijfsleven in het algemeen tengevolge van de productiebeperkingen, die onder den druk der oorlogsomstandigheden aan het bedrijfsleven moesten worden opgelegd, eerder een overschot dan een tekort aan middelen bezit.

Doel en karakter der industriële emissies.

Deze overweging gaf ons aanleiding tot een nadere ontleding van de industriële emissies, waarbij wij hebben nagegaan, welk karakter de diverse emissies droegen en ten behoeve van welke bedrijfstakken nieuw kapitaal werd opgenomen. Deze analyse is in het chronologisch overzicht van industriële emissies onderaan blz. 70 weergegeven.

Hoewel het vaak moeilijk na te gaan was, tot welk doel een emissie werd geplaatst — de prospectussen zijn veelal tamelijk geheimzinnig op dit punt — geeft dit overzicht ons een beter inzicht in de industriële emissies dan het totaalcijfer.

Vatten wij de emissies samen naar het doel der kapitaalsvergrooting, dan komen wij tot de volgende groepeerings:

	in guldens	in pCt.
Introducties	f 5.897.850	30,5
Aflossing bankcredieten en obligatiën	- 3.048.250	16,0
Versterking kasmiddelen	- 236.000	1,5
Uitbreiding bedrijfskapitaal	- 3.965.500	20,5
Uitbreiding vast kapitaal	- 6.055.835	31,5
Totaal	f 19.253.435	100,0

Door deze indeeling zijn de door de industrie voor werkelijke investering opgenomen kapitalen tot meer bescheiden proporties teruggebracht. Het blijkt, dat 46,5 pCt. van het emissiebedrag niet voor uitbreiding der middelen was bestemd; 30,5 pCt. had namelijk betrekking op introducties van aandelen ter beurze, terwijl 10 pCt. voor aflossing van bankcredieten en obligatiën werd geplaatst. Slechts voor 53,5 pCt. kan men van een vergrooting der bedrijfsmiddelen spreken, terwijl maar 31,5 pCt. van het in totaal geëmitteerde bedrag ter investering in vaste kapitaalgoederen werd aangetrokken. Dat de hierbedoelde emissies ter uitbreiding van het vaste kapitaal bijna geheel van één enkelen bedrijfstak, de metaalindustrie, afkomstig waren, zal voorts bij de huidige omstandigheden geen verwondering baren.

Opmerkelijk zijn tenslotte nog de emissies ter versterking van de kasmiddelen en het bedrijfskapitaal, nu de meeste ondernemingen over een groot surplus aan vlottende middelen beschikken.

Naast verschillende andere redenen, welke men voor dit streven ter versterking der kasmiddelen zou kunnen aanvoeren, zou men hierin reeds een poging kunnen zien, het bedrijf na afloop van den oorlog voor illiquiditeit te behoeden. Daar de juistheid van deze veronderstelling echter afhankelijk is van een zeer groot aantal onmeetbare factoren, kunnen wij haar niet verder uitwerken. Immers op het oogenblik kan nog niet worden beoordeeld, in hoeverre het verschijnsel van illiquiditeit zich op dat tijdstip zal voordoen. Dit hangt af van de vraag, in welke mate de ondernemingen zich uit inflatievrees hebben laten verleiden tot illiquide belegging van hun tijdelijk overtollige middelen. Hierbij verlieze men bijvoorbeeld niet uit het oog, dat belegging in effecten in wezen verleen van crediet op langen termijn betekent, en alleen liquide is, wanneer op „plaatsvervangings” kan worden gerekend. Dat het hieraan op bepaalde oogenblikken kan schorten, is duidelijk.

P. L. v. d. VELDEN.

DE BETEKENIS VAN EUROPA ALS AFZETGEBIED VOOR DEN WERELDHANDEL IN AGRARISCHE PRODUCTEN.

Daar de economische structuur der buiten-Europese gebieden in het algemeen een overwegend agrarisch karakter draagt — slechts Japan en de Vereenigde Staten zou men als uitzonderingen op dezen regel kunnen beschouwen — worden de verstoringen door den oorlog in het zoo belangrijke overzeesche handelsverkeer van en met deze landen in de eerste plaats op het agrarische terrein der economische activiteit ondervonden.

Schetsmatig kan men de handelsbetrekkingen van het dichtbevolkte, grotendeels industriële, Europa met de rest van de wereld, wat de goederenbeweging betreft, zien als een toevloed van ruwe grondstoffen en voedingsmiddelen naar Europa en een tegenstroom van veredelde voortbrengselen naar de buiten-Europese gebieden. Wel is het beeld van deze teekening in den loop van deze eeuw steeds ingewikkelder geworden. Eenerzijds doordat de stroom naar Europa niet enkel meer uit ruwe grondstoffen en voedingsmiddelen bestond, terwijl anderzijds de verzorging der overzeesche gebieden met veredelde producten niet uitsluitend meer voor Europa geserveerd bleef en tevens ook plaats maakte voor goederen, die meer het karakter van productiemiddelen (machines e.d.) droegen. Ter illustratie van bovenstaande opmerkingen geven wij deze tabel ¹⁾:

TABEL I.

Procentuele verdeling van den buitenlandschen handel van Europa en van de rest van de wereld naar goederensoorten.

	1925	1932	1937
Europa ¹⁾ - Uitvoer			
I. Voedingsmiddelen en levende dieren	18	21	16
II. Grondstoffen, ruw of gedeeltelijk bewerkt	22	21	27
III. Bewerkte goederen	60	58	57
	100	100	100
Rest van de wereld Uitvoer			
I.	33	34	26
II.	48	41	46
III. ²⁾	19	25	28
	100	100	100
Europa Invoer			
I.	33	35	28
II.	43	38	47
III.	24	27	25
	100	100	100
Rest van de wereld Invoer			
I.	21	22	18
II.	33	29	33
III.	46	49	49
	100	100	100

¹⁾ Exclusief de Sovjet-Unie.

²⁾ Inclusief goud- en zilverexporten van sommige der edele metalen-produceerende overzeesche gebieden.

Teneinde nu eenig inzicht te krijgen in den omvang van den invloed van den oorlog op de handelsbetrekkingen van en met Europa, in het bijzonder ten aanzien van

¹⁾ De gegevens in dit artikel zijn, voorzover niet anders vermeld, ontleend aan „Europe's Trade” en aan publicaties van het „Institut International d'Agriculture” te Rome.

De cijfers betreffende Europa zijn in het algemeen exclusief den in- en uitvoer van de Sovjet-Unie.

Indien van den in- en uitvoer van een groep landen wordt gesproken, is hiermede — tenzij anders vermeld — de totaalpost van de resp. in- en uitvoeren der afzonderlijke landen bedoeld en dus ook de handel tusschen deze landen onderling in de cijfers inbegrepen.

Tenzij anders vermeld, hebben verhoudingscijfers betrekking op de geldswaardegegevens van den internationalen handel.

agrarische producten, willen wij hieronder een beknopte analyse geven van Europa's plaats in den wereldhandel in agrarische voortbrengselen, vóórdat het overzeesche handelsverkeer werd verbroken. Hierbij willen wij dan in het bijzonder, voorzoover de gegevens, waarover wij beschikken, dit tenminste toelaten, de positie van Continentaal-Europa (d.i. Europa met uitsluiting van Groot-Brittannië en Ierland) als afzetgebied voor agrarische voortbrengselen weergeven.

Europa's plaats in den totalen wereldhandel.

Bij een oppervlakte, die 4 pCt. van de totale landoppervlakte der aarde uitmaakt waarop over de 400 miljoen menschen, dat is 19 pCt. der wereldbevolking, wonen, nam Europa iets meer dan de helft (51 pCt.) van den totalen wereldhandel (invoeren plus uitvoeren) voor zijn rekening. Splitst men dit aandeel voor in- en uitvoer afzonderlijk, dan is, daar Europa als geheel een vrij belangrijk invoersurplus had, het aandeel in den wereldinvoer 56 pCt., in den werelduitvoer 46 pCt. Dit invoersurplus vindt zijn verklaring in het feit, dat aan dit werelddeel elk jaar groote bedragen, hetzij in geld, hetzij in goederen, toevloeden op grond van haar overzeesche beleggingen en van de verleende diensten op scheepvaartgebied, bankwezen, reizigersverkeer, enz. Opmerkelijk is ook de groote stabiliteit van Europa's aandeel in den wereldhandel, dat vrijwel niet is beïnvloed door de groote veranderingen, vooral ook op handelspolitiek gebied, gedurende de laatste jaren. Dit is ongetwijfeld een aanwijzing voor de centrale plaats, die Europa in handel en verkeer in de wereld innam.

TABEL II.

Waarde van den buitenlandschen handel. (in milliarden guldens ¹⁾)

	1925	1932	1938
		<i>Uitvoer</i>	
Wereld	79,1	32,2	41,3
Europa	35,6	15,8	18,9
		<i>Invoer</i>	
Wereld	83,0	35,1	44,0
Europa	45,7	20,4	24,8

¹⁾ De oorspronkelijke gegevens, die in nieuwe gouddollars luiden, zijn hierbij omgerekend in guldens, waarbij men in aanmerking dient te nemen, dat in 1938 de devaluatie van den gulden t.o.v. het goud bijna 20 pCt. bedroeg en dat dus voor een vergelijking op goudbasis de cijfers voor dat jaar met dit percentage moeten worden verlaagd.

Teneinde eenig idee te krijgen van de verhouding van deze bedragen, zij hier opgemerkt, dat bijvoorbeeld ruim 8 maal het nationale inkomen van Nederland in 1938 noodig zou zijn om deze totale hoeveelheid goederen in dit jaar in den internationalen wereldhandel vervoerd aan te koopen. Het dalen van het bedrag van den wereldhandel is, zooals bekend, vrijwel geheel een gevolg van de sterke prijsdaling voor bijna alle goederen, welke reeds omstreeks 1925 in matig tempo inzette voor de wereldmarktgrondstoffen, en die vooral sinds 1929 ook voor de andere goederen tot eenenormen prijsval leidde. Dat het hierbij enkel om prijsinvloed gaat, blijkt hieruit, dat het totale gewicht van de in het wereldhandelsverkeer geruilde goederen in 1938 zelfs nog boven het peil van 1925 lag.

In de bovenstaande cijfers zijn echter nog twee grootheden begrepen, waardoor deze gegevens voor een juiste beoordeeling van Europa's betrekkingen met de buitenwereld niet bruikbaar zijn. In de eerste plaats is hierin de inter-Europeesche handel, dus in- en uitvoer tusschen Europeesche landen onderling, opgenomen, terwijl voorts ook Groot-Brittannië met zijn bijzonder uitgebreide overzeesche handelsrelaties onder dit totaal valt. Elimineert men den inter-Europeeschen handel, dan levert dit het volgende beeld op:

TABEL III.

Europeesche handel. (in milliarden guldens)

	<i>Invoer</i>		<i>Uitvoer</i>	
	1925	1938	1925	1938
Totale Europeesche handel....	45,7	24,8	35,6	18,9
daarvan:				
Handel met andere werelddeelen	22,1	12,0	12,6	6,9

Gemiddeld zijn dus 48 en 36 pCt. van resp. den Europeeschen in- en uitvoer op buiten dit werelddeel gelegen gebieden gericht. Deze, voor Europa dus reeds vrij belangrijke; hoeveelheid goederen is echter relatief voor de buitenwereld van nog meer belang; zij beteekent, dat de overige werelddeelen bijna 50 pCt. van hun totale invoeren uit Europa verkregen en dat zij 54 pCt. van al hun export naar ons werelddeel verscheepten.

De buitenlandsche handel van Groot-Brittannië en Ierland ten opzichte van Europa blijkt uit onderstaande tabel:

TABEL IV.

Europeesche handel in 1938. (in milliarden guldens)

	<i>Invoer</i>	<i>Uitvoer</i>
Totale Europeesche handel	24,8	18,9
daarvan:		
Handel Continentaal-Europa	16,7	14,6
daarvan:		
Cont.-Eur. met andere werelddeelen	6,9	3,6

Zooals uit deze tabel is te berekenen, komen gemiddeld resp. 69 en 76 pCt. van den Europeeschen in- en uitvoer voor rekening van Continentaal-Europa, terwijl van deze laatste hoeveelheid gemiddeld resp. 41 en 25 pCt. uit invoer uit, en uitvoer naar andere werelddeelen bestond.

Tenslotte komen wij dus tot het resultaat, dat in 1938, bij een totalen werelduitvoer van ruim 41 miljard gulden, bijna 7 miljard gulden voor rekening kwam van invoer door Continentaal-Europa uit andere werelddeelen. Deze invoer in Europa maakte bijna een derde deel uit van den totalen uitvoer der niet-Europeesche continenten. Een vergelijking met voorgaande jaren, waarvoor voldoende gegevens beschikbaar zijn, geeft het volgende resultaat:

TABEL V.

Handel van Continentaal-Europa. (in milliarden guldens)

	Wereld- uitvoer	<i>Invoer Continentaal-Europa</i>		Uit andere wereld- deelen
		Uitvoer niet- Europeesche continenten	Totaal	
1928	83,3	43,2	34,1	13,9
1935	29,0	15,1	11,8	4,6
1938	41,3	21,8	16,7	6,9

Continentaal-Europeesche invoer uit andere werelddeelen in procenten van:

	Totale invoer Continentaal- Europa	Totale uitvoer niet-Europeesche continenten
1928	41	32
1935	39	31
1938	41	32

Hoewel dus de absolute bedragen vrij groote veranderingen hebben ondergaan, blijkt toch de beteekenis van den invoer in Continentaal-Europa uit andere werelddeelen, zoowel voor de invoerende als de uitvoerende partijen, zeer gelijkmatig te zijn. Men kan zeggen, dat vóór dezen oorlog het Europeesche continent twee vijfden van zijn invoeren uit niet-Europeesche gebieden verkreeg,

en dat deze goederenstroom voor de niet-Europese wereld bijna een derde van haar totale exporten vertegenwoordigde.

Continental-Europa en agrarische import.

Met bovenstaande gegevens als achtergrond, willen wij nu een beeld trachten te geven van de beteekenis van Continental-Europa voor den agrarischen goederenafzet der overzeesche gebieden. Hierbij zullen wij ons, bij gebrek aan andere gegevens, tot het jaar 1935 moeten beperken. Voor het totale beeld levert dit o.i. echter weinig bezwaar op, daar het ons meer om de onderlinge verhoudingen te doen is en het gebleken is, dat 1935 in dit opzicht zeker representatief is te stellen voor de hier behandelde vóór-oorlogse periode.

Over volledige gegevens betreffende de waarde van den geheelen agrarischen import van Continental-Europa beschikken wij niet. Toch hebben wij, op grond van eenige gegevens uit de reeds genoemde Volkenbondspublicatie, voor het jaar 1935 een berekening gemaakt van het bedrag, dat Continental-Europa aan agrarische producten invoerde. Wij kwamen hierbij tot een totaal (namelijk voor 46 agrarische artikelen) van 3,6 milliard gulden, in dat jaar door de landen van het Europeesche continent ingevoerd, waarbij volgens raming bijna 2,6 milliard gulden aan agrarische producten uit andere werelddeelen werd ingevoerd. De verhoudingen blijken nader uit onderstaande tabel.

TABEL VI.

Invoer van Continental-Europa in 1935.
(in milliarden gulden)

Totale invoer	8,04
Invoer uit buiten-Europese gebieden	4,65
Invoer agrarische producten	3,60
Idem uit buiten-Europese gebieden	2,59
daarvan:	
Agrarische industriële grondstoffen	1,18
Voedings- en genotmiddelen	1,01
Plantaardige oliën, vetten en olie- en vet- houdende zaden	0,40

Uit dezen staat blijkt dus, dat ruim de helft (56 pCt.) van den invoer van het Europeesche Continent uit andere werelddeelen bestaat uit agrarische producten. Het belangrijkste zijn hierbij de agrarische industriële grondstoffen, vervolgens de voedings- (zoowel voor mensch als dier) en genotmiddelen, terwijl ook de groep oliën en vetten van plantaardigen oorsprong, welke producten zoowel tot menschelijke consumptiegoederen als tot industriële voortbrengselen worden verwerkt, een belangrijke post bij den invoer uitmaakt.

Voor wij tot een nadere detaillering van de bovenstaande totaalramingen overgaan, willen wij nog de beteekenis van dezen invoer voor de niet-Europese werelddeelen naar voren brengen. Hiertoe moet het bedrag van 2,6 milliard gulden echter nog worden verhoogd met den invoer van overzeesche agrarische producten, die het Europeesche Continent via Groot-Brittannië, vóór dezen oorlog nog altijd een belangrijk centrum voor den wereldhandel in grondstoffen en voedingsmiddelen, betrok.

Op grond van onze ramingen komen wij dan tot een bedrag van 3,2 milliard gulden aan agrarische producten uit overzeesche gebieden, die in 1935 hun afzet in Continental-Europa vonden, d.w.z., dat ruim een vijfde (21,4 pCt.) van den totalen uitvoer der buiten-Europese landen uit agrarischen export naar het Europeesche Continent bestond. Schat men, o.a. op grond van de gegevens, in tabel I en VI verwerkt, de waarde van den uitvoer van de hier samengevatte agrarische producten van de niet-Europese werelddeelen in 1935 op ongeveer 7 milliard gulden, dan valt hieruit af te leiden, dat ongeveer 45 pCt. van den buiten-Europese agrarischen export naar Continental-Europa ging. De

bovenstaande gegevens wijzen er dus wel op, dat de afzet naar het Europeesche Continent voor de overzeesche agrarische landen een factor van de allergrootste beteekenis is.

Samenstelling naar goederensoorten.

Bezien we nu in het kort de belangrijkste groepen van artikelen van dezen handel.

Voedingsmiddelen.

TABEL VII.

Invoer in Continental-Europa uit andere werelddeelen in 1935.

	Waarde in millioenen gulden	In pCt. van totale waarde van deze groep	Gewicht in millioenen tons
Granen en meel	417	42	9,28
Koffie	238	24	0,64
Tabak (ruw).....	111	11	0,17
Suiker	68	7	0,64
Cacao	52	5	0,25
Bananen	46	5	0,30
Citrus-vruchten ..	28	3	0,24
Vleesch	14	2	0,06
Overige artikelen	13	1	0,02 ¹⁾

¹⁾ Exclusief levende dieren.

Zooals blijkt, zijn de granen, zoowel naar waarde als naar hoeveelheid, verreweg de belangrijkste uit andere werelddeelen geïmporteerde voedingsmiddelen.

Om de groote beteekenis, die deze importen voor de voedselvoorziening van mensch en dier in Europa vóór den oorlog hadden, te doen uitkomen, geven wij hieronder nog den invoer van de afzonderlijke soorten.

TABEL VIII.

Graaninvoer in Continental-Europa uit andere werelddeelen in 1935.

	Waarde in millioenen gulden	Gewicht in millioenen tons
Tarwe en tarwemeel ...	192	3,74
Mais	104	3,03
Rijst	61	0,97
Gerst	30	0,77
Haver	24	0,55
Rogge	9	0,25

Van de totale tarwe- en maisexporten in 1935 der buiten-Europese gebieden nam het Europeesche Continent resp. ongeveer 25 en 36 pCt. der hoeveelheden af.

Opmerkelijk is overigens de vrij belangrijke plaats, die min of meer luxe voedingsmiddelen en genotmiddelen in dit geheel innemen.

Daar het er ons in dit artikel om gaat, de beteekenis van Continental-Europa als afzetmarkt voor de niet-Europese agrarische producten naar voren te brengen, en niet op de verzorgingspositie met deze artikelen van Europa zelf in te gaan, laten wij hier eventueelen export uit Europa, en dus ook netto-in- of uitvoer, van deze goederen buiten beschouwing.

Oliën en vetten.

De steeds belangrijkere plaats, die de plantaardige oliën en vetten in het wereldverkeer zijn gaan innemen, blijkt ook, als we de bedragen en hoeveelheden bezien, die het Europeesche Continent hiervan uit de overige werelddeelen invoerde.

De invoer van deze producten bewoog zich de laatste jaren vóór den oorlog in steeds stijgende lijn, zoodat hier de cijfers voor 1935 niet geheel representatief zijn te achten. Bij de samenstelling van dien invoer viel er over het algemeen een grootere toeneming van den invoer der oliehoudende vruchten-waar te nemen dan van de daaruit-gewonnen olie. Ook bestaat de mogelijkheid, dat de ver-

TABEL IX.

Invoer van plantaardige oliën en vetten in Continentaal-Europa in 1935.

	Waarde in millioenen gulden	In pCt. van totale waarde v. d. groep	Gewicht in millioenen tons
Grondnoten en -olie..	129	32	1,54
Lijnzaad en lijnolie ..	82	20	1,21
Copra en cocosolie ..	50	12	0,57
Palmnoten en palmolie	47	12	0,58
Soyaboonen en soyaolie	39	10	0,73
Veekoeken en -meel..	37	9	0,88
Olijfolie	17	4	0,05
Katoenzaad en -olie..	1	1	0,007

houding der verschillende soorten is gewijzigd, daar deze producten voor een zeker deel onderling vervangbaar zijn en de import zodoende sterk door de marktsituatie en de prijzen der verschillende oliën en vetten wordt beïnvloed.

Agrarische industriële grondstoffen.

In deze groep nemen, zooals uit onderstaande tabel blijkt, de plantaardige vezels en wol de voornaamste plaats in.

TABEL X.

Invoer van agrarische industriële grondstoffen in Continentaal-Europa in 1935.

	Waarde in millioenen gulden	In pCt. van totale waarde v. d. groep	Gewicht in millioenen tons
Plantaard. vezels en wol daarvan:	991	84	2,32
• Katoen	570	48	1,24
• Wol	311	26	0,46
Jute	59	5	0,47
Hennep	41	4	0,10
Vlas	10	1	0,05
Huiden	93	8	0,23
Rubber	76	6	0,19
Zijde	18	2	0,004

Vooraf voor katoen en wol is het Europeesche Continent een zeer groot afzetgebied; volgens raming ging in 1935 resp. ruim 40 en 50 pCt. van den totalen overzeeschen uitvoer van deze producten naar dit werelddeel.

Resumeerend, welke nu de belangrijkste Europeesche agrarische invoerartikelen, afkomstig uit overzeesche gebieden, waren, komen wij tot het volgende resultaat (zie tabel XI, volgende kolom).

Samenvatting.

Overziet men bovenstaande, door gebrek aan meer gegevens vrij beknopte, beschouwing van de plaats, die Europa, en in het bijzonder het Europeesche vasteland, als afzetgebied voor den agrarischen producent der overzeesche gebieden inneemt, dan komt men ongetwijfeld tot de slotsom, dat de huidige verbreking van dezen goederenstroom een belangrijke verstoring voor het agrarische productieproces van die andere werelddeelen beteekent. Immers wij zagen, dat Europa, en ook Continentaal-Europa, een centrale en vrijwel niet veranderende plaats in het wereldhandelsverkeer innam. Zoo bleek, dat ons werelddeel het grootste deel (56 pCt.) van den totalen wereldinvoer opnam, en dat een belangrijk deel (48 pCt.) van dezen invoer uit een goederenstroom van buiten Europa gelegen landen naar dit continent bestond. Het Europeesche vasteland bleek ook een groot deel van deze goederen op te nemen, waarvan ruim de helft (56 pCt.) belangrijke agrarische producten waren, ten bedrage in 1935 van 2,6 milliard gulden (dat is bijna 38 maal het bedrag van den Nederlandschen invoer uit Indië in dat jaar) en in een hoeveelheid van meer dan 20 millioen tons. Hiermede

TABEL XI.

Agrarische invoer van het Europeesche Continent uit andere werelddeelen in 1935.

	Waarde in millioenen gulden	In pCt. van totale waarde agr. invoer	Gewicht in millioenen tons
Plantaard. vezels en wol	991	38	2,32
daarvan:			
• Katoen	570	22	1,24
• Wol	311	12	0,46
Granen en meel ..	417	16	9,28
daarvan:			
• Tarwe en -meel ..	192	7	3,74
• Mais	104	4	3,03
Plant. oliën en vetten	402	16	5,57
daarvan:			
• Grondnoten en -olie	129	5	1,54
• Lijnzaad en -olie ..	82	3	1,21
Koffie	238	9	0,64
Tabak (ruw)	111	4	0,17
Huiden	93	4	0,23
Rubber	76	3	0,19
Overige artikelen ¹⁾ ..	258	10	1,65
Totaal	2.586	100	20,05

¹⁾ Beneden een invoerwaarde van f 75 millioen.

nam Continentaal-Europa naar schatting bijna de helft (45 à 50 pCt.) van den totalen overzeeschen agrarischen export op, waarbij vooral plantaardige vezels en wol, granen en plantaardige oliën en vetten voor groote bedragen en hoeveelheden hierheen werden verscheept.

J. WILLEMS.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN DECEMBER 1941.

Industrieel ondernemingen zijnde:	f	100.000
Nederland:		
Aandeelen:		
Hollandsche Constructie Werkplaatsen, f 100.000 ¹⁾ gew. aand., serie B, à 100 pCt. ...	f	100.000

¹⁾ Recht van voorkeur voor aandeelhouders in de verhouding 1:5.

RECAPITULATIE VAN EMISSIES IN 1941. (in gulden)

	Obligatiën	Nieuw kapitaal: Aandeelen	Totaal
Januari	500.000.000	—	500.000.000
Februari	100.000	2.057.850	2.157.850
Maart	—	5.792.000 ¹⁾	5.792.000 ¹⁾
April	—	4.210.250	4.210.250
Mei	—	3.009.000	3.009.000
Juni	—	1.142.700	1.142.700
Juli	1.600.000	900.000	2.500.000
Augustus	—	1.725.000	1.725.000
September	—	—	—
October	487.500.000	1.216.835 ²⁾	488.716.835 ²⁾
November	—	100.000	100.000
December	—	—	—
	989.200.000	20.153.635	1.009.353.635

¹⁾ In ons nummer van 14 Mei 1941 werd abusievelijk opgenomen een emissie van N.V. Kemo Corsetfabriek, f 100.000 aand. à 105 pCt.

²⁾ Deze cijfers werden verhoogd door de volgende emissie, die in October nog plaats vond en niet in onze vorige opgave was vermeld: f 353.500 aandelen Utrechtsche Asphaltfabriek à 127½ pCt. = f 450.585.

RECAPITULATIE VAN HET IN 1941 OPGENOMEN NIEUW KAPITAAL.

	Obligatiën en andere vaste rente- dragende fondsen	Aandeelen	Totaal
Staatsleeningen ..	987.500.000	—	987.500.000
Prov. en Gem. leeningen	1.600.000	—	1.600.000
Industrieel ondern.	—	19.253.435	19.253.435
Banken	—	680.200	680.200
Diversen	—	220.000	220.000
Kerkelijke leeningen	100.000	—	100.000
	989.200.000	20.153.635	1.009.353.635
Totaal in 1940....	300.269.375	1.140.000	301.409.375

OVERHEIDSMATREGELEN OP ECONOMISCH GEBIED.

HANDEL EN NIJVERHEID.

Buitenlandsche handel. Besluit, waarbij een aantal artikelen voor den buitenlandschen handel onder de zgn. monopolieproducten worden gebracht. (E. V. 30/1/42, pag. 146; Stct. No. 17).

Grafische industrie. Nadere mededeelingen inzake het aanvragen van goedkeuring van drukwerkorders. (E. V. 30/1/42, pag. 148).

Machines. Verplichte inschrijving van handelaren in machines bij het Bureau Metalenverwerkende Industrie. Het is fabrikanten van en handelaren in machines verboden zonder vergunning van bovengenoemd bureau machines te koop, te verkoopen of af te leveren. (E. V. 30/1/42, pag. 146/47; Stct. No. 17).

Metalen. Met ingang van 1 Februari wordt terzake van een vergunning tot het be- of verwerken, alsmede ge- of verbruiken van non-ferrometalen een enkelvoudig consentgeld geheven van 2 pCt. van de waarde van het materiaal. (E. V. 30/1/42, pag. 149; Stct. No. 13).

Prijzeregelingen. Nadere prijsvoorschriften met betrekking tot biëzen alsmede vaststelling van de maximum-prijzen

voor levering aan den consument van verschillende aardappelsoorten. (E. V. 30/1/42, pag. 148; Stct. No. 17).

Restaurants. Nadere bepalingen inzake het gebruik van vet in restaurants. (E. V. 30/1/42, pag. 148).

Spertijden kleinbedrijf. De op grond van de Vestigingswet Kleinbedrijf 1937 ingestelde spertijden inzake het electrotechnisch-resp. het fotografisch kleinbedrijf zijn voor de tweede maal met 6 maanden verlengd. (E. V. 30/1/42, pag. 149; Stct. No. 18).

LANDBOUW EN VOEDSELVOORZIENING.

Inlevering rijst en boekweit. Regeling waarbij degenen, die rijst, rijstderivaten, boekweit en boekweitderivaten hebben, verplicht zijn, deze op vordering van de Nederlandsche Meelcentrale bij deze instantie in te leveren. (E. V. 30/1/42, pag. 147; Stct. No. 18).

Kaas. Aanvulling van het Zuivelbesluit 1941 (Kaas), waarbij het aanbrengen op kaas van aanduidingen, betrekking hebbende op den ouderdom van kaas, tenzij het merk „Belegen N.Z.”, verboden is. (E. V. 30/1/42, pag. 148; Stct. No. 18).

Stroovlas. Nadere regeling van den handel in en het vervoer van stroovlas. (E. V. 30/1/42, pag. 147).

MAANDCIJFERS.

INDEXCIJFERS VAN NEDERLANDSCHE AANDEELEN (Centraal Bureau voor de Statistiek).

(Men zie voor de wijze van berekening der indexcijfers het Maandschrift van het C.B.S. van Maart 1925, blz. 355 e.v. en 30 April 1937, blz. 605 e.v. De lijst der fondsen, uit welke noteering de indexcijfers worden berekend, ligt ter inzage op het Centraal Bureau voor de Statistiek).

De tusschen haakjes geplaatste cijfers geven het aantal fondsen aan, waaruit het indexcijfer berekend is.

1930 = 100	Productie- middelen industrieën	Consumptie- goederen industrieën	Nijverheid	Banken	Scheepvaart- onder- nemingen	Petroleum	Internationale fondsen ¹⁾	Suiker	Rubber	Tabak	Thee	Indische onder- nemingen ²⁾	Algemeen index- cijfer ³⁾	Amerik. fondsen
	(29)	(22)	(51)	(6)	(6)	(1)	(5)	(5)	(7)	(4)	(5)	(29)	(100)	(15)
1930	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1931	72	76	74	86	55	57	51	63	51	68	65	66	70	59
1932	44	55	49	64	30	37	32	36	29	39	46	41	46	39
1933	51	59	54	72	26	44	34	35	45	38	59	49	52	36
1934	50	66	57	68	21	42	34	28	73	41	69	58	55	34
1935	46	67	55	75	21	47	38	34	80	48	65	60	55	37
1936	52	76	64	80	38	79	44	42	109	70	73	79	66	62
1937	85	108	95	103	113	108	70	64	209	92	107	120	104	76
1938	84	105	93	99	98	90	57	56	145	81	94	98	96	54
1939	86	100	92	80	94	79	45	63	132	53	84	86	90	56
1941 ⁴⁾	140	154	146	91	139	72	74	75	192	75	101	110	129	—
Jan. 1941	126.2	139.2	131.8	85.9	134.1	70.8	61.8	77.6	186.2	70.6	93.4	106.4	120.0	69.7
Febr. „	120.8	133.4	126.2	84.1	125.3	62.0	56.7	69.6	169.9	64.9	89.4	97.6	113.4	63.4
Mrt. „	123.0	135.8	128.5	82.1	125.6	60.0	56.8	69.9	174.0	64.9	90.7	99.0	115.1	63.8
April „	134.3	151.7	141.8	87.1	133.7	70.6	68.8	78.9	189.3	75.3	100.7	109.5	126.5	57.1
Mei „	130.2	146.2	137.1	88.3	128.6	64.7	67.6	74.5	181.3	72.4	100.1	105.2	121.6	—
Juni „	127.1	141.1	133.1	85.5	124.8	—	66.9	68.1	169.4	70.4	97.3	99.0	117.1	—
Juli „	136.9	150.2	142.8	87.7	133.7	65.8	74.8	72.5	186.2	76.0	99.1	106.4	125.6	—
Aug. „	147.0	160.3	152.7	92.2	144.9	71.2	79.2	75.4	195.2	77.9	100.2	110.9	133.6	—
Sept. „	154.1	170.7	161.3	96.3	156.3	84.1	89.1	81.4	218.2	85.2	106.0	122.1	143.0	—
Oct. „	150.2	166.8	157.4	96.3	154.7	84.1	84.5	82.0	218.2	85.1	112.0	123.5	141.1	—
Nov. „	161.4	176.6	167.9	99.6	161.9	89.5	90.3	85.3	229.5	89.3	121.2	130.4	149.9	—
Dec. „	163.6	177.9	169.8	103.4	139.6	76.0	91.3	67.9	186.5	72.3	103.3	105.5	142.8	—
Jan. 1942	160.4	174.5	166.4	103.6	127.2	65.8	89.5	53.7	127.1	49.0	78.7	76.2	131.6	—

¹⁾ Fondsen, die zowel internationaal verhandelbaar zijn, als geacht kunnen worden sterk den invloed van den buitenlandschen conjunctureelen toestand te ondervinden.

Hieronder is ook het petroleumaandeel uit de voorafgaande kolom opgenomen.

²⁾ Hieronder zijn begrepen de aandelen uit de 4 voorafgaande kolommen.

³⁾ Aandeelen van Nederlandsche en Nederlandsch-Indische ondernemingen, waaronder 3 fondsen, die niet in de voorafgaande kolommen zijn opgenomen.

⁴⁾ Daar over de maanden Mei t/m Augustus 1940 geen indexcijfers werden berekend, is het niet mogelijk een gemiddelde voor 1940 te geven.

Alfabetische Index Overheidsmaatregelen op Economisch gebied

(Zie voor den alfabetischen index Overheidsmaatregelen in 1941 het Jaarregister 1941, laatste bladzijde.)

	Blz.		Blz.
Aardappelen	33, 47	Wijnbelasting	33
Accijs	33	Zaden	47, 59
Bank- en Credietwezen	33		
Bedrijfsvorm	59		
Bedrijfsorganisatie Vee en Vleesch	59		
Belastingen	33, 59		
Bindtouw	33		
Binnenscheepvaart	59		
Bouwnijverheid	47, 58		
Buitenlandsche Handel	47, 59, 75		
Chemische Industrie	58		
Deviezenverkeer	33, 59		
Dividendbeperking	59		
Drankwet	58		
Electrotechnische Industrie	58		
Fruit	59		
Gevogelte	47		
Grasland	33, 67		
Grafische Industrie	58, 75		
Groenten	33		
Kaas	75		
Kamers van Koophandel	47		
Keramische Industrie	58		
Kunstmest	59		
Kwekerij	59		
Landbouw	33, 47, 59, 67, 75		
Landstand, Nederlandsche	33		
Melk en -producten	33		
Metalen	47, 58, 75		
Motorbrandstof	58		
Omzetbelasting	59		
Organisatie Bedrijfsleven	47		
Pacht	67		
Papier	58		
Pelsterijen	58		
Pensionbedrijven	58		
Postverkeer	59		
Prijnsregeling	47, 58, 75		
Radio	47		
Registratierechten	59		
Restaurants	75		
Rijwielen	47		
Slachtvee	33, 59, 67		
Spertijden Kleinbedrijf	75		
Tabak	47, 58		
Tweelandenorganisaties	59		
Tuinbouw	33, 59		
Turf	59		
Uien	33		
Varkens	39		
Vee	67		
Veevoeder	47		
Vervoerswezen	59		
Visscherij	33, 47, 59		
Vlas	59, 75		
Vleesch	59		
Voedselvoorziening	33, 47, 59, 75		

Overzicht van de ontwikkeling der handelspolitiek van het Koninkrijk der Nederlanden van 1923 t/m. 1938

(Samengesteld door een groep medewerkers van het N. E. I., onder leiding van Prof. Mr. P. Lieftinck)

28e publicatie van het Nederl. Econom. Instituut

Prijs f 2.10*

(Prijs voor donateurs en leden van het N.E.I.
f 1.50) Verkrijgbaar in den boekhandel

**UITGAVE:
DE ERVEN F. BOHN N.V., HAARLEM**

Tanker Freight Rates and Tankship Building

door

Dr. T. Koopmans

27e Publicatie van het Nederlandsch Econom. Instituut

Prijs:

Ingenaaid **f 2.10***

Gebonden **f 3.15***

(Prijs voor donateurs en leden v. h. N.E.I. resp. f 1.50 en f 2.25)

Verkrijgbaar in den boekhandel

Uitgave:

De Erven F. Bohn N.V., Haarlem

DE TWENTSCHE BANK N.V.

GEVESTIGD TE AMSTERDAM

Maandstaat op 31 Januari 1942

Kas, Kassiers en Daggeldleeningen	f	14.312.466,63
Nederlandsch Schatkistpapier	„	256.819.720,89
Ander Overheidspapier	„	7.482.789,16
Wissels	„	477.116,35
Bankiers in Binnen- en Buitenland	„	12.220.204,52
Effecten en Syndicaten	„	6.481.243,84
Prolongatiën en Voorschotten tegen Effecten	„	14.351.099,98
Debiteuren	„	32.050.520,91
Deelnemingen — (incl. Voorschotten)	„	1.551.584,40
Gebouwen	„	4.000.000,—
Belegde Reserve voor Verleende Pensioenen	„	1.615.789,33
Effecten van Aandeelhouders in Leendepot	„	12.687.750,—
	f	<u>364.050.286,01</u>

Kapitaal	f	40.000.000,—
Reserve	„	10.750.000,—
Deposito's op Termijn	„	35.670.771,13
Crediteuren	„	254.408.877,62
Overloopende Saldi en Andere Rekeningen	„	8.917.097,93
Reserve voor Verleende Pensioenen	„	1.615.789,33
Aandeelhouders voor Effecten in Leendepot	„	12.687.750,—
	f	<u>364.050.286,01</u>